

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**

за участі:

Університет Західної Аттики (Греція)
Університет прикладних наук Південної Вестфалії (Німеччина)
Педагогічний університет Карлсруе (Німеччина)
Інститут просторового менеджменту факультету просторового менеджменту та ландшафтної архітектури Вроцлавського природничого університету (Польща)
Університет агробізнесу і рурального розвитку (Болгарія)
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» (Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Українська асоціація розвитку менеджменту та бізнес-освіти (УАРМБО) (Україна)
Асоціація експертів сталого розвитку (Україна)
ГО «Інститут східноєвропейських досліджень і дорадництва» (Україна)

Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

(15-16 лютого 2024 р., м. Харків, Україна)

**КОНФЕРЕНЦІЯ
ПРОВОДИТЬСЯ В МЕЖАХ
ВИКОНАННЯ ПРОЄКТУ
ERASMUS+ JEAN MONNET
MODULE "BUSINESS
MODELS FOR
SUSTAINABILITY:
CHALLENGES AND DIGITAL
TRANSFORMATIONS")
(101085651 –
BESUSTAINABLE)**

 Co-funded by
the European Union

BESUSTAINABLE

Харків – 2024

**Ministry of Education and Science of Ukraine
V. N. Karazin Kharkiv National University**

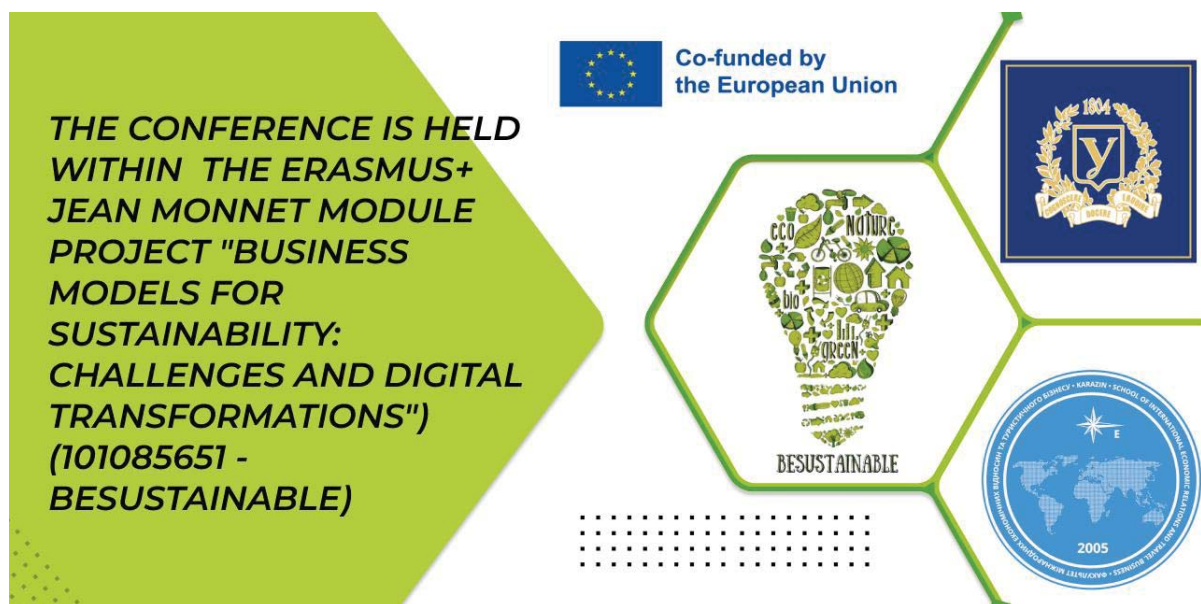
with the participation of:

University of West Attica (Greece)
South Westphalia University of Applied Sciences (Germany)
Institute of Spatial Management, Faculty of Spatial Management and Landscape Architecture,
Wroclaw University of Environmental and Life Sciences (Poland)
University of Agribusiness and Rural Development (Bulgaria)
State Scientific Institution "Institute of Modernization of the Content of Education" (Ukraine)
Lviv Polytechnic National University (Ukraine)
Ukrainian Association for the Development of Management and Business Education (Ukraine)
Association of Sustainable Development Experts (Ukraine)
PO "Institute of Eastern European Studies and Counselling" (Ukraine)

**Business Models for Sustainable Development:
Challenges and Digital Transformation**

**PROCEEDINGS
of International Scientific and Practical Conference**

(February 15-16, 2024, Kharkiv, Ukraine)

Electronic vision

Kharkiv – 2024

УДК 334.722:004+338.1(477)](063)
Б59

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
(№ 544 від 7 грудня 2023 року)*

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет
рішенням Вченої ради Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
(протокол № 4 від 4 березня 2024 року)*

Організаційний комітет:

Голова комітету: **Тетяна МІРОШНІЧЕНКО**, канд. екон. наук, доц.

Заступники голови: **Наталя ДАНЬКО**, канд. екон. наук, доц., **Світлана СТРАПЧУК**, канд. екон. наук, доц., **Олена МИКОЛЕНКО**, канд. екон. наук, доц.

Члени оргкомітету: **Міхаліс КОНІОРДОС**, професор (Греція), **Евальд МІТТЕЛЬШТАДТ**, професор (Німеччина), **Клаудія ВІПКЕ**, професор (Німеччина), **Марія ХЕЛДАК**, професор (Польща), **Катерина АРАБСЬКА**, доцент, (Болгарія), **Анатолій КУЧЕР**, д-р екон. наук професор, старший дослідник (Україна), **Леся КУЧЕР**, д-р екон. наук, проф. (Україна), **Людмила ГОРОХОВА**, директор УАРМБО, (Україна), **Юрій САФОНОВ**, д-р екон. наук, професор (Україна), **Олександра ГУМЕННА**, канд. екон. наук, доцент (Україна), **Олена РЕШЕТНЯК**, д-р екон. наук, проф. (Україна), **Дмитро МИКОЛЕНКО**, д-р іст. наук, доц. (Україна), **Валерій РСЗНІКОВ**, д-р наук з держ. упр., канд. екон. наук, професор (Україна), **Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ**, канд. екон. наук, доц. (Україна), **Ольга БІЛЬОВСЬКА**, канд. екон. наук, доц. (Україна).

Конференція проводиться в межах виконання проекту Erasmus+ Jean Monnet Module “Business Models for Sustainability: Challenges and Digital Transformations”) (101085651 – BeSustainAble).

Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація [Електронний ресурс] : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 лютого 2024 р., м. Харків, Україна) – Харків. ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024, (PDF 393 с.)

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація» (15-16 лютого 2024 року). Конференція охопила широкий спектр напрямів інтеграції принципів сталого розвитку в план відновлення та декарбонізації економіки України, методології розробки бізнес-моделей у проєктуванні організації, кращих практик впровадження сталих бізнес-моделей у ЄС та Україні, можливостей цифрової трансформації для генерування ідей сталого бізнесу, сталих практик фінансування бізнесу та сталого розвитку та інклюзії в освіті.

Збірник стане вагомим джерелом інформації для всіх, хто зацікавлений у сталому розвитку України та Європейського Союзу і прагне ознайомитися з новими дослідженнями та ідеями науковців.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18300>

УДК 334.722:004+338.1(477)](063)
Б59

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ОРІЄНТАЦІЯ БІЗНЕСУ НА ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ, ЯК ВИКЛИК У ЗУСИЛЛЯХ ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПОВОЄННОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ	378
ПЄХАРЄВА АЛЬОНА ПЄХАРЄВА СВІТЛАНА ГОРБЕНКО ЄВГЕН	
ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ФАХІВЦІВ ЯК ФАКТОР УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	381
САВІНОВА НАТАЛІЯ КАРПЕНКО КАТЕРИНА	
ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА КРІЗЬ ПРИЗМУ УМОВ ВІЙНИ	384
САВЧЕНКО ЛЮДМИЛА ОТИЧ ГАННА САВЧЕНКО ДАРИНА	
ЗАЛУЧЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	387
ТЕЛЬНА ОЛЬГА	
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	389
ТЕРЕЩЕНКО ДАР'Я	
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	390
ЯРОСЛАВЦЕВА МІЛЕНА	

ОРІЄНТАЦІЯ БІЗНЕСУ НА ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ, ЯК ВИКЛИК У ЗУСИЛЛЯХ ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПОВОЄННОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ

ПЕХАРЄВА Альона

alalenaaluona@gmail.com

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

ПЕХАРЄВА Світлана

pehareva@gmail.com

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

ГОРБЕНКО Євген

yevhen.horbenko@nure.ua

Харківський національний університет радіоелектроніки, аспірант Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Україна впевнено тримає курс впровадження принципів сталого розвитку, що відображено у Національній стратегії сталого розвитку «Україна-2030». Ще у 2017 році Уряд України затвердив стратегію, яка визначає основні напрямки сталого розвитку країни на період до 2030 року. Ця стратегія включає такі важливі аспекти, як економічна стійкість, соціальна справедливість, охорона здоров'я, екологічна відповідальність, та інші [1].

Сьогодні, у зв'язку зі зростанням кількості осіб з набутими порушеннями психофізичного розвитку, дуже важливим видається саме соціальний аспект цієї концепції.

Соціальна справедливість прагне до усунення соціальної нерівності та створення умов для всебічного розвитку кожного індивіда. Загальною метою соціального аспекту сталого розвитку є створення такого суспільства, в якому кожна людина має можливість розкрити свій потенціал, а соціальні системи сприяють взаємоповазі та взаємодії між всіма членами громади.

У цьому контексті, інклюзія є тим самим ключем до сталого розвитку у повоєнний час.

Інклюзія відіграє ключову роль у сталому розвитку, оскільки її принцип полягає в забезпеченні участі та врахуванні всіх соціальних, економічних, та екологічних груп у процесах прийняття рішень та розвитку суспільства. Інклюзивність суспільства передбачає забезпечення рівних можливостей доступу до ресурсів та можливостей для всіх членів суспільства, це включає активну участь та представництво всіх груп населення у прийнятті рішень та розробці політик. Це забезпечує, що різні голоси та потреби спільнот будуть враховані, що сприяє створенню більш справедливого та ефективного суспільства [2].

Інклюзивний підхід сприяє підтримці соціальної стабільності, коли всі члени суспільства відчувають, що їхні потреби враховані та поважаються, це сприяє зменшенню соціальної напруженості та конфліктів. Сьогодні це питання є вкрай актуальним, тому що велика кількість людей з інвалідністю наразі перебувають у тимчасовій еміграції. Саме стратегія інклюзивності може стати вирішальним фактором для повернення мільйонів українців додому після завершення воєнного конфлікту. Ті, хто перебуває за кордоном, зокрема в ЄС, звикають до інших стандартів умов життя, обслуговування, технологій та архітектурних рішень. Якщо вони повернуться в Україну та опиняться в менш комфортних умовах, існує ризик, що вони знову оберуть еміграцію [3].

Загалом, інклюзія в суспільстві сприяє сталому розвитку, створюючи умови для справедливого, екологічно-дружнього та економічно ефективного розвитку, який задовольняє потреби сучасного покоління, не позбавляючи при цьому можливості для майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби.

Однією із основних платформ для забезпечення сталого розвитку сьогодні виступає бізнес.

Інклюзивність бізнесу в Україні стає все більш актуальною темою, оскільки підприємства розуміють важливість врахування різноманітності та рівних можливостей для всіх працівників та клієнтів.

Соціальні можливості інклюзивного розвитку суспільства тісно пов'язані із суспільною формою розвитку продуктивних сил і відповідних соціально-економічних відносин. Ключовими факторами є також ефективні інституції, спрямовані на комплексний розвиток людського капіталу та забезпечення соціальної стабільності в суспільстві у довгостроковій перспективі [4].

У сфері бізнесу це може проявлятися у наступних аспектах:

- Рівні можливості на роботі (добробут усіх громадян): компанії повинні стежити за тим, щоб забезпечити рівні можливості для всіх працівників, незалежно від їхніх особистих характеристик, включаючи вік, стать, інвалідність, етнічне походження та інші. Сьогодні, можливості працевлаштування осіб з інвалідністю, особливо в розрізі збільшення їх кількості внаслідок війни, є вкрай важливим питанням.

- Створення інклюзивного середовища (соціальні можливості розвитку): Компанії працюють над створенням інклюзивних робочих середовищ, які враховують потреби всіх працівників. Це може включати адаптації для людей з інвалідністю, спеціальні програми для батьків або інші ініціативи, спрямовані на покращення робочих умов для різних груп співробітників. Окрім цього, компаніям слід турбуватись про організацію безбар'єрного, доступного середовища для своїх клієнтів.

- Навчання та розвиток: Компанії можуть пропонувати навчання та розвиток для своїх працівників, спрямовані на розуміння та підтримку інклюзивних практик. Це може включати тренінги з різноманітності, викликів, з якими стикаються різні групи працівників.

- Партнерства з громадами та іншими організаціями (можливості виробництва благ) : Бізнеси можуть встановлювати партнерства з громадськими організаціями, які працюють у сферах рівних можливостей та інклюзивності. Це може включати участь у проєктах та ініціативах, спрямованих на поліпшення життя різних соціальних груп.

Люди з порушеннями психофізичного розвитку, взаємодіють з технічними засобами, використовуючи технічні засоби для навчання та лікування. Однак на жаль, їхні унікальні життєві досвіди часто не враховуються при плануванні загальних напрямків розробки пристроїв для охорони здоров'я та соціальної допомоги. Ця стратегія веде до втрати цінної інформації, яку може надати розуміння життєвого досвіду людей із порушеннями психофізичного розвитку, та порушує їхнє право брати участь у формуванні свого повсякденного життя. За останні роки відзначається зростання попиту на автоматизацію в різних системах, які вирішують потреби у соціальній допомозі, корекції, реабілітації та лікуванні, що є перспективним напрямом для розвитку бізнесу [5].

Створення інклюзивних продуктів сприяє впровадженню принципів рівних можливостей, роблячи продукти більш доступними та корисними для широкого спектру споживачів. Цей підхід має на меті забезпечити доступність та комфортне використання продуктів для всіх, незалежно від їхніх фізичних, когнітивних, чуттєвих або інших характеристик.

В цілому, до питання інклюзивних бізнес практик може бути включено безліч питань: реінтеграція ветеранів, соціалізація та інтеграція осіб з вродженими та набутими порушеннями психофізичного розвитку, освіта, підтримка ментального здоров'я та інше.

Інклюзивність в бізнесі не тільки забезпечує соціальну відповідальність, але й може сприяти створенню більш ефективних та інноваційних компаній. Здатність враховувати потреби різних груп працівників і клієнтів може стати конкурентною перевагою для компаній в умовах швидко змінюючогося ринку.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія сталого розвитку «Україна-2030». [Електроний ресурс] : Режим доступу: <http://surl.li/ddwdy> (дата звернення: 26.01.2024).
2. Gupta, Joyeeta & Vegelin, Courtney. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*. 16. 10.1007/s10784-016-9323-z.
3. Олександр Ворона. Якою повинна бути Україна після перемоги. [Електроний ресурс] : URL: <https://thepage.ua/ua/experts/inklyuzivnist-v-ukrayini-sho-potribno-rozumiti> (дата звернення: 26.01.2024).
4. Гуторов Андрій. Теоретико-методологічні засади інклюзивного розвитку національної економіки // *Бизнес Информ*, (11 (490)), 48-54.. [Електроний ресурс] : Режим доступу : <https://cyberleninka.ru/article/n/teoretiko-metodologichni-zasadi-inklyuzivnogo-rozvitku-natsionalnoyi-ekonomiki> (дата звернення: 26.01.2024).
5. Пехарева А.С., Горбенко Є.О., Щербань І.М. Доступність та інклюзивність у дизайні електронних приладів та пристроїв. Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 26-27 жовтня 2023 р.) / за заг. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя : Видво Хортицької національної академії, 2023. с 738-740.

Наукове електронне видання

Можна використовувати в локальному та мережному режимах

**БІЗНЕС-МОДЕЛІ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ:
ВИКЛИКИ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(15-16 лютого 2024 р., м. Харків, Україна)

Українською та англійською мовами

Видано в авторській редакції

Відповідальні за випуск:

С. І. Страпчук,
О. П. Миколенко

Комп'ютерна верстка:

С. І. Страпчук
С. О. Шестопалова

Підписано до видання 04.03.2024. Гарнітура Times New Roman.
Обсяг 5,3 Мб. Зам. № 28/24

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК No 3367 від 13.01.2009 р.

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна